

سرزمین مادری شهرزاد

هفت نقد بر کتابهای نودک و نه جوان

سندی مؤمنی

سرشناسه: مؤمنی، سندی، ۱۳۵۷ -
 عنوان و نام پدیدآور: سرزمین مادری شهرزاد/ نویسنده سندی مومنی.
 مشخصات نشر: تهران: انتشارات حوا، ۱۳۹۵.
 مشخصات ظاهری: ۱۰۲ ص.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۷۷-۸۷-۰
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت: کتابنامه
 موضوع: ادبیات کودکان و نوجوانان (فارسی) -- تاریخ و نقد
 موضوع: Children's literature, Persian -- History and criticism
 موضوع: ادبیات کودکان و نوجوانان -- کتاب‌های نقد شده
 موضوع: Children's literature -- Book reviews
 موضوع: داستان‌های کودکان -- تاریخ و نقد
 موضوع: Children's stories -- History and criticism
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ م ۹۶۹ ک / PIR۳۴۴۵
 رده بندی دیویی: ۸۴۰/۹۳۵۲
 رده کتابشناسی ملی: ۴۳۱۲۳۱۵

سرزمین مادری شهرزاد

نویسنده: سندی مومنی

طراح جلد: لیلا بلد

صفحه آرا: صالح کاشفی

چاپ اول: پاییز ۹۵

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۷۷-۸۷-۰

نشانی: خیابان سهروردی، بالاتراز مطهری، پلاک ۲۶۲، طبقه دوم

تلفکس: ۸۸۵۰۵۰۳۷

نظرات خود را درباره این کتاب و سایر کتاب‌ها با پیامک به شماره

۲۰۰۰۹۵۹۲ برای ما ارسال کنید.

www.havvapub.com

havvapub@yahoo.com

قیمت: ۸۸۰۰ تومان

فهرست

پیش‌گفتار: نقدهایی از جنس ادبیات ۹

احمد اکبرپور

قنارت به یقه آبی‌ها می‌رسد! ۱۳

نقد و بررسی: دیوان محله‌ی سه انگشتی‌ها

گریز از قنارند بنیرفته شده ۳۵

نقد و بررسی: شاهزاده‌های بازار بر ماشین‌مشتی ممدلی

پیوند ترس و آگاهی در خدمت تغییر ۶۱

نقد و بررسی: من نگهبان بنفشه‌ها هستم

وقتی به تخیل بها بدهیم ۷۱

نقد و بررسی: ماهک و سرزمین غول پارچه‌ها

یک دیکتاتور شاعرانه ۸۱

نقد و بررسی: دست‌هایش بوی گل می‌داد

تخیلی فراگیر ۸۹

نقد و بررسی: خاطرات موش کور

پیش گفتار

نقدهایی از جنس ادبیات

به اعتقاد من نقد همان قدر لازم است چنانچه برای غیر قابل پیش بینی باشد که ادبیات داستانی، در واقع همان طوری که نقدان گرامی از داستان نویس انتظار دارند که روال خلاقه در مسیر نوشتن باشد و کشف و شهودهای لازم در طول ماجراهای داستان به وقوع بپیوندد، قاعدتا مخاطب نیز از منتقد انتظار دارد که با هر ابزاری که صلاح میدانند از یک نقد خشک و مکانیکی بپرهیزد و جنسی از نقد را ارائه کند که در عین آگاهی بخشی و کشف نادیدنی‌ها، از جنس ادبیات دور نباشد و جذابیت و خوشخوانی لازمه را داشته باشد. اینگونه نقدها در عین استقلال خود می‌تواند مخاطب را ترغیب کند که اگر اثر مورد

نقد را نخوانده است، به سمتش جذب شود. یک نقد خوب می‌تواند چنان استقلال‌داشته باشد که اگر شما اصل اثر را کم نخوانده باشید چیزی از جذابیتش کم نکند و علاوه بر اطلاع رسانی، کشف و شهودهای دریافتی منتقد نیز همان اندازه و گاه بیشتر لذت بخش و ناب باشد.

بی‌اثر اراق در مجموعه‌ی پیشرو مخاطب با نقدهایی مواجه خواهد شد که بخشی از آن‌ها چنین ویژگی‌هایی را خواهند داشت. سندی مومنی کاری بزرگ کرده است؛ چرا که کمتر کسی به ادب کودک نگاهی جدی دارد. با این حال که مجموعه‌ای از نقدهایی در طول زمان تهیه و تنظیم بود برای ادبیاتی که به زعم خیلی‌ها هنوز جدیت لازم را ندارد. این خیلی با تعداد انبوهشان در زمره روشنفکران قرار می‌گیرند و حتی اهل قلم و ادبیات با لیل سال‌ها ذهنیت مردسالارانه، نمی‌توانند کوچک‌ترها و کارهای آن‌ها را ببینند و جدی بگیرند. این نکته را از بابت گلایه‌ی صرف نمی‌گوییم بلکه عمق فاجعه زمانی است که خیلی از این دوستان فرهیخته کم‌رنگ‌ترین شناختی از آثار مطرح داخلی و خارجی در زمینه‌ی ادبیات کودک دارند و احساس نیاز هم نمی‌کنند. اگر منتقد بتواند خیل عظیم این دوستان را با ادبیات کودک همراه کند و آن‌ها را متوجه پیچیدگی‌ها و ظرافت‌های این نوع از نوشتن کند، کاری بزرگ انجام داده است. همین که آن‌ها ادبیات کودک را به رسمیت بشناسند، آغازگر راهی است که تعادل با آن‌ها می‌تواند به اعتلای ادب کودک و بزرگسال بینجامد.

مجموعه‌ی سرزمین مادری شهرزاد که حاصل سال‌ها کار علمی و بررسی آثار شاخص ادبیات کودک است، قطعاً می‌تواند در بوجوه و ابعاد ذهنیتی شایسته‌ی نوشتن برای این گروه سنی موثر باشد و برای کسانی که به دنبال پیدا کردن ویژگی‌های آثار مناسب و خلاقه هستند، قطعاً می‌تواند راهگشا باشد. زاویه‌های زیبایی‌شناسی و نوع تعلیق و پیرنگ ادبیات کودک و مخاطب‌شناسی این گروه به خوبی در چند نقد این مجموعه خصوصاً در نقد گریز از قواعد پذیرفته شده (مبارزه‌ای برای تغییر) برای کتاب: شاهزاده‌ای سوار بر ماشین مشتی ممدلی و

پیوند ترس و آگاهی در خدمت تغییر برای کتاب من نگهبان جن خانه هستم و همین طور تخیلی فراگیر برای نقد کتاب خاطرات موش کور دیده می شود.

عنوان مناسبی که برای کل مجموعه و همین طور برای بعضی نقدها انتخاب شده است، حاکی از نگاه خلاقانه و کشف و شهودی منتقد به نا است. یک دیکتاتوری شاعرانه برای نقد کتاب دستهایش بوی گل می داد. و قدرت به یقه آبی ها می رسد. برای کتاب متولد محله سه انگشتی در تخیلی فراگیر برای نقد کتاب خاطرات موش کور این چند عنوان مان جذب ای داشتند که مرا زودتر به سمت خواندنشان کشاند. بزبانی سوزناک و پرمهر و جذاب نبودند و نمی توانستند ویرین خوبی برای معرفی نقد خلاقه ای سندی مومنی باشند.

احمد اکبر پور